

Ohje ja toimintaperiaatteet Vaasan Sähkö -konsernin Whistleblowing-ilmoituskanavan käyttäjälle

1. Toimintamme eettisyys ja vastuullisuus

Vaasan Sähkö -konsernin toimintaperiaateisiin kuuluu lakien, säädösten, hyvän liiketavan periaatteiden sekä konsernin arvojen ja ohjeistuksien noudattaminen kaikessa toiminnassamme. Toimintamme lähtökohdaksi on, että kaikki työyhteisömme jäsenet noudattavat päivittäisessä työssään konserniamme koskevaa lainsäädäntöä sekä sisäisiä ohjeita, konsernimme arvoja ja eettisiä periaatteita. Jos kuitenkin on syytä epäillä väärinkäytöstä, haluamme tietää niistä.

Suhtaudumme vakavasti kaikkiin epäilyksiin liittyen mahdollisesti laittomaan tai epäeettiseen toimintaan ja kannustamme tuomaan ne meidän tietoomme. Näin saamme mahdollisuuden estää tai oikaista mahdolliset epäasiallisuudet ja väärinkäytökset.

2. Ilmoituskanava ja sen käyttötarkoitus

Whistleblowing-ilmoituskanava on käytössä oleva ennakkovaroitusjärjestelmä, jolla pyrimme pienentämään konserniin kohdistuvia riskejä ja edistämään liiketoimintaperiaatteidemme noudattamista sekä säilyttämään asiakkaiden ja muiden sidosryhmien luottamus Vaasan Sähkö -konsernin toimintaan.

Whistleblowing-ilmoituskanava tarjoaa asiakkaillemme, työntekijöillemme ja muille sidosryhmillemme luottamuksellisen kanavan ilmoittaa Vaasan Sähkö -konsernille mahdollisesta sisäisestä tai ulkoisesta väärinkäytöksestä, joka ei ole Vaasan Sähkö -konsernin toimintaperiaatteiden mukaisia, kuten Whistleblowing-säädösten (Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta, ns. ilmoittajansuojelulaki) soveltamisalaan kuuluvasta väärinkäytösepäilystä tai lakien ja säädösten rikkomisesta tai vakavasta yrityksen ohjeistuksen vastaisesta toiminnasta.

Ilmoituskanavassa ei käsitellä mm. asiakaspalautteita, reklamaatioita, vikailmoituksia tai niihin verrattavia ilmoituksia. Tämän ohjeen kohdassa 6.8 on kerrottu tarkemmin asioista, joista ei voi ilmoittaa ilmoituskanavan kautta.

3. Milloin ilmoitus tulee tehdä?

Whistleblowing-ilmoituskanava auttaa meitä tiedostamaan riskejä, jotka voivat kohdistua yksittäisiin henkilöihin, yritykseen, yhteiskuntaan tai ympäristöön.

Väärinkäytösepäilystä tehty ilmoitus voi koskea esimerkiksi:

a) Ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan liittyviä asioita:

- 1) julkiset hankinnat lukuun ottamatta puolustus- ja turvallisuushankintoja;
- 2) finanssipalvelut, -tuotteet ja -markkinat;
- 3) rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen;
- 4) tuoteturvallisuus ja vaatimustenmukaisuus;

- 5) liikenneturvallisuus;
- 6) ympäristönsuojelu;
- 7) säteily- ja ydinturvallisuus;
- 8) elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuus sekä eläinten terveys ja hyvinvointi;
- 9) Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 168 artiklan tarkoittama kansanterveys;
- 10) kuluttajansuoja;
- 11) yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuus.

b) Muu lakien tai konsernimme ohjeistuksen vastainen toiminta, kuten esimerkiksi:

- Kilpailulainsäädännön vastainen toiminta
- Talousrikosepäilyt, esim. lahjusten antaminen tai vastaanottaminen
- Vakavia turvallisuuspuutteita tai -rikkomuksia
- Syrjintään tai ahdisteluun liittyviä asioita, joita ei voida ilmoittaa olemassa olevien toimintaprosessien kautta

Ilmoituksen tekijällä ei tarvitse olla vankkoja todisteita epäilystä lainrikkomuksesta, väärinkäytöksestä tai ohjeistuksen vastaisesta toiminnasta ennen ilmoituksen tekemistä. Ilmoituskanavaan jätettävät ilmoitukset tulee aina tehdä hyvässä uskossa, rehellisesti ja vilpittömässä mielessä. Väärän tai ilkeämielisen tiedon tahallinen ilmoittaminen on vakava rikkomus.

Jos tapauksen käsittelyssä ilmenee, että ilmoitus oli jätetty tahallisesti vääristellen tai vahingoittamismielessä, niin tällöin ilmoituksen tekijälle voi aiheutua rikos- tai työoikeudellisia seuraamuksia.

4. Kuka voi jättää ilmoituksen?

Kuka tahansa voi tehdä ilmoituksen (24/7) ilmoituskanavan kautta luottamuksellisesti omalla nimellä tai nimettömästi, jos epäilee tai saa tietää väärinkäytöksestä tai toiminnasta, joka ei ole Vaasan Sähkö -konsernin hyväksytyjen toimintaperiaatteiden mukaista ja josta on aiheutunut tai voi aiheutua vakavia seurauksia yksittäisille henkilöille, konsernillemme, yhteiskunnalle tai ympäristölle.

5. Miten ilmoitus tulee tehdä?

Ilmoituksessa tulee antaa asian selvittämiseksi välttämättömät tiedot, esimerkiksi arkaluontoiset henkilöä koskevat tiedot eivät yleensä ole tarpeellisia asian selvittämisessä.

Voit ilmoittaa havaitsemastasi epäilystä eri tavoin:

- Vaihtoehto 1: ilmoita epäilystäsi organisaatiomme vastuuhenkilölle
- Vaihtoehto 2: ilmoita Whistleblow-ilmoituskanavan kautta

Vaasan Sähkö -konserni sallii nimettömän ilmoittamisen ilmoituskanavassa, mutta asioiden selvittämistä ja mahdollisten lisätietojen saamista helpottaa merkittävästi, jos ilmoittaja tekee ilmoituksen omalla nimellä.

Jos haluat ilmoittaa epäilyksesi ilmoituskanavan kautta nimettömästi, säilyt nimettömänä koko ilmoituksen käsittelyn ajan. Voit myös halutessasi jättää yhteystietosi tehdessäsi ilmoituksen whistleblowing-ilmoituskanavan kautta. Silloin tapausta ei voida käsitellä nimettömänä, mutta ehdottoman luottamuksellisesti, sillä ilmoituksen käsittelijöitä sitoo vaitiolovelvollisuus.

Nimettömän ilmoituksen mahdollistavaa whistleblowing-ilmoituskanavaa hallinnoi ulkopuolinen palveluntarjoaja, Webropol Oy. Ilmoitusmenettely on salattu. Webropol turvaa ilmoituksen lähettäneen henkilön nimettömyyden poistamalla kaikki metatiedot, kuten IP-osoitteet. Ilmoituksen lähettänyt henkilö pysyy nimettömänä myös mahdollisissa kanavan kautta tapahtuvissa jatkokeskusteluissa ilmoituksen käsittelijöiden kanssa.

Kun teet ilmoituksen ilmoituskanavan kautta joko nimettömästi tai jättämällä yhteystietosi, saat näytölle henkilökohtaisen salasanan ilmoituksen jättämisen yhteydessä. Tallenna se turvalliseen paikkaan. Salasana ei ole tiedossa kenelläkään tai missään muualla, koska anonymiteetin takia salasanaa ei voi uusia eikä palauttaa. Salasanan avulla pääset seuraamaan tapauksen käsittelyä ilmoituskanavassa. Pysyt nimettömänä koko keskustelun ajan käyttämällä tätä salasanaa.

6. Tutkimusprosessi – miten ilmoitus käsitellään ja ketkä ilmoituksia käsittelevät?

6.1 Ilmoituskanavaan tehdyn ilmoituksen käsitteleminen

Vain nimetyillä Vaasan Sähkö -konsernin sisäisen tutkintatiimin jäsenillä on pääsy ilmoituskanavan ilmoituksiin. Ilmoituksen lähettäminen on turvallista ja ilmoitukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti. Tutkimusprosessin aikana tiimin jäsenet voivat pyytää lisätietoja ja asiantuntemusta muilta henkilöiltä. Nämä henkilöt voivat käyttää tarvittavia tietoja ja luottamuksellisuus koskee myös heitä.

6.2 Ilmoituksen vastaanottaminen

Ilmoituksen saatuaan whistleblowing-ilmoituskanavan sisäinen tutkintatiimi päättää sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Jos ilmoitus hyväksytään, ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin tutkimusta varten. Katso lisää kohdasta 6.3 Ilmoituksen tutkiminen.

Sisäinen tutkintatiimi voi hylätä ilmoituksen esimerkiksi, jos:

- väitetty väärinkäytös ei kuulu näiden whistleblowing-ohjeiden mukaisesti ilmoitettaviin asioihin
- ilmoitusta ei ole tehty vilpittömässä mielessä
- saatavilla ei ole riittävästi tietoa, jotta lisätutkimus olisi mahdollinen
- ilmoituksessa esitetty asia on jo ratkaistu

Jos ilmoitus sisältää asioita, jotka eivät kuulu whistleblowing-ohjeiden soveltamisalaan, sisäinen tutkintatiimi ryhtyy asianmukaisiin toimiin ongelman ratkaisemiseksi.

Whistleblowing-ilmoituskanavan sisäinen tutkintatiimi antaa ilmoituksesta vastaanottokuittauksen seitsemän päivän sisällä ja ryhtyy tarkastelemaan ilmoitusta. Ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan kuuluvien ilmoitusten käsittely suoritetaan kolmen kuukauden kuluessa saapumispäivästä. Muut ilmoitukset käsitellään niin pian kuin mahdollista.

Pääset seuraamaan tapauksen käsittelyä ilmoitusvaiheessa saamalla salasanalla kirjautumalla ilmoituskanavaan.

Älä sisällytä ilmoitukseen mitään henkilöitä koskevia arkaluonteisia tietoja, elleivät ne ole ehdottoman välttämättömiä tapahtumien kuvailemisen kannalta. Mahdollisesti tunkeilevia, luonteeltaan henkilökohtaisia tietoja, jotka koskevat mm. terveyttä tai poliittisia, uskonnollisia tai seksuaalisia käsityksiä, ei tutkita.

6.3 Ilmoituksen tutkiminen

Kaikkiin ilmoituskanavaan jätettyihin ilmoituksiin suhtaudutaan vakavasti ja ne käsitellään näiden ohjeiden mukaisesti. Ilmoituksen tutkimisen laajuus ja kesto vaihtelevat ilmoituksen luonteesta, sisällöstä tai siinä annetuista tiedoista johtuen. Ilmoittajansuojelulain soveltamisalaan kuuluvien ilmoitusten käsittely suoritetaan kolmen kuukauden aikana saapumispäivästä.

Kukaan whistleblowing-ilmoituskanavan sisäisen tutkintatiimin jäsen tai muu tutkimusprosessiin osallistuva henkilö ei pyri tunnistamaan ilmoittajaa millään tavalla, ellei hän oma-aloitteisesti anna tietoaan jossain vaiheessa käsittelyä.

Whistleblowing-ilmoituskanavan sisäinen tutkintatiimi esittää tarvittaessa jatkokysymyksiä ilmoituskanavan kautta. Pääset vastaamaan tapaukseen liittyviin lisätietopyyntöihin ilmoitusvaiheessa saamalla salasanalla kirjautumalla ilmoituskanavaan.

Seuraa kanavaa säännöllisesti, jotta voit tarvittaessa antaa lisätietoja, seurata käsittelyn etenemistä sekä tutustua annettuun päätökseen.

Ilmoituksen käsittelyyn ja tutkimukseen ei osallistu henkilö, jota epäily koskee tai jolla on yhteyksiä siihen.

Ilmoituskanavan sisäinen tutkintatiimi määrittelee, tutkitaanko ilmoitus ja miten se tutkitaan.

Kaikki whistleblowing-ilmoituskanavan ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti. Luottamuksellisuus koskee kaikkia asian selvittämiseen ja käsittelyyn osallistuvia.

6.4 Ilmoittajan suojele, kun kyseessä on ei-nimetön ilmoitus

Ilmoittajan suojele koskee tilannetta, jossa ilmoitetaan työssä tai sen yhteydessä saaduista rikkomuksista tai epäiltyä rikkomusta koskevista tiedoista. Ilmoittajan suojele saaminen ei kuitenkaan edellytä työsuhdetta Vaasan Sähkö -konserniin. Ilmoittajan suojele saaminen edellyttää ilmoittajansuojelulaissa säädettyjen edellytysten täyttymistä. Edellytykset koskevat ilmoitustapaa ja sitä, että ilmoitus koskee määrättyjen säännösten rikkomista, josta voi aiheutua tiettyjä seuraamuksia.

Ilmoittajan suojele edellytyksenä on, että ilmoittajalla on perusteltu syy uskoa ilmoittamiensa tietojen paikkansa pitävyyteen ja kuulumiseen lain soveltamisalaan. Epäilyä ei tarvitse kyetä esittämään todeksi, mutta ilmoitus tulee jättää vain rehellisesti ja vilpittömin mielin. Lain mukaista ilmoittajan suojele voi saada, jos kyseessä on Ilmoittajansuojelulain 2 §:n ja 3 §:n mukaisesta sääntelyn rikkomisesta ilmoittaminen. Lisäedellytyksenä ilmoittajansuojelulain mukaisen ilmoittajan

suojelun saamiselle on, että ilmoitettu teko tai laiminlyönti on säädetty rangaistavaksi, siitä voi seurata rangaistusluontoinen hallinnollinen seuraamus tai se voi vakavasti vaarantaa lainsäädännön yleisen edun mukaisten tavoitteiden toteutumista. Näissä tilanteissa ilmoittajan suojeluun kuuluu mm. vastatoimien kieltö. Ilmoittajansuojelulain mukaan ilmoittajan suojelun saamiseksi ilmoitus organisaation toiminnassa havaitusta lain rikkomisesta tulee tehdä ensisijaisesti kyseisen organisaation ilmoituskanavaan. Laissa mainituissa tapauksissa ilmoituksen voi tehdä heti suoraan viranomaiselle.

Jos ilmoittaja ilmaisee aidon epäilyn, hän ei kärsi minkäänlaisia seuraamuksia ilmoituksen tekemisestä. Ei ole merkitystä, erehtyykö ilmoittaja edellyttäen, että hän toimii rehellisesti ja vilpittömin mielin.

Rikoksista syytettäessä raportoijan henkilöllisyys voidaan joutua paljastamaan viranomaisille.

6.5 Ilmoitusten tilastointi ja raportointi

Pidempiaikaiseen arkistointiin ja tilastointiin jää ainoastaan tieto siitä, mitä aiheita koskevia ilmoituksia on tullut ja minkä verran.

Ehdoton luottamuksellisuus huomioiden tämä tieto voidaan myös raportoida konsernin johtoryhmälle ja hallitukselle.

6.6 Ilmoituskanavan ilmoituksessa yksilöidyn henkilön suoja ja hänelle ilmoitettavat tiedot

Asianosaisilla on oikeus tutustua heitä itseään koskeviin tietoihin ja vaatia tarkistuksia tai tietojen poistamista, jos tiedot ovat virheellisiä, puutteellisia tai vanhentuneita. Tietosuojasetuksen mukaisten rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisessa huomioidaan myös muun lainsäädännön mahdollisesti asettamat rajoitukset.

Näihin oikeuksiin sovelletaan kaikkia välttämättömiä turvaamistoimenpiteitä, joita tarvitaan todisteiden tuhoamisen sekä muiden ilmoituksen käsittelyyn ja tutkintaan kohdistuvien haitantekojen estämiseksi.

6.7 Tietojen poistaminen

Whistleblowing-ilmoituskanavan ilmoituksiin ja tutkimusasiakirjoihin sisältyvät henkilötiedot ja ilmoituksen käsittelymateriaali säilytetään vain niin kauan kuin se on tarpeen asian selvittämiseksi. Whistleblowing-ilmoituksiin ja tutkimusasiakirjoihin sisältyvät henkilökohtaiset tiedot poistetaan tutkimuksen valmistuessa, ellei henkilökohtaisten tietojen säilyttämistä vaadita muissa sovellettavissa laeissa.

Pääsääntöisesti ilmoituksia ja niihin liittyviä henkilötietoja säilytetään yksi vuosi tutkinnan päättymisen jälkeen, ellei tietojen säilyttämistä vaadita viranomaistutkinnan vuoksi pidempään.

Selvästi perusteettomiin ilmoituksiin liittyvät tiedot poistetaan viipymättä niiden käsittelyn jälkeen.

6.8 Mistä asioista ei voi ilmoittaa ilmoituskanavan kautta

Whistleblowing-ilmoituskanavassa ei käsitellä toimintaan tai palveluun liittyviä asiakaspalautteita tai -valituksia, reklamaatioita toiminnasta tai palveluista eikä vikailmoituksia sähkö- tai kaukolämpökeskeytyksistä tai em. asioihin verrattavia ilmoituksia.

Ilmoituskanavassa ei myöskään käsitellä henkilökohtaisia työsuhdeasioita. Vaasan Sähkö -konsernilla on henkilökunnalleen erillinen ohjeistus työsuhdeasioihin liittyen, ja menettelytavat esimerkiksi häirinnän ja epäasiallisen kohtelun käsittelemiseen.

7. Ilmoituskanavan näkyvyys ja löydettävyys

Whistleblowing-ilmoituskanava on saatavilla konsernin julkisella verkkosivustolla sekä sisäisessä Intranetissä. Ilmoituskanavan yhteydessä on ohjeistus ilmoituksen tekemisestä ja käsittelemisestä.

Ilmoituskanavasta kerrotaan konsernin yhteisissä tiedotustilaisuuksissa ja viestintäkanavilla sekä sopimustoimittajille ja uusille työntekijöille suunnatussa perehdytyksessä. Kanavasta ja sen käytöstä keskustellaan myös mm. uusien sopimustoimittajien aloittaessa yhteistyön. Esimiehille annetaan opastusta ja tukea sekä erilaisten huoliin liittyvien ilmoitusten suoraan vastaanottamiseen että ilmoituskanavan käytöstä kertomiseen tiimeissä ja yhteistyöpalaverissa.

8. Ilmoituskanavaa koskeva rekisteriseloste

Ilmoituskanavaa koskeva rekisteriseloste on saatavissa Vaasan Sähkö -konsernin verkkosivuilta.